

**SZERVEZETI REZILIENCIA ÉS MUNKAHELYI ALKALMAZKODÁS
EGY MAGYAR VÉDELMI VÁLLALATNÁL A COVID-19 JÁRVÁNY IDEJÉN:
TANULSÁGOK ÉS TAPASZTALATOK A JÖVŐ VÁLSÁGKEZELÉSÉHEZ**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Trembeczki László

Pécsi Tudományegyetem

Általános Orvostudományi Kar

Pécs 2026

**SZERVEZETI REZILIENCIA ÉS MUNKAHELYI ALKALMAZKODÁS
EGY MAGYAR VÉDELMI VÁLLALATNÁL A COVID-19 JÁRVÁNY IDEJÉN:
TANULSÁGOK ÉS TAPASZTALATOK A JÖVŐ VÁLSÁGKEZELÉSÉHEZ**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Trembeczki László

Pécsi Tudományegyetem

Általános Orvostudományi Kar

Klinikai Orvostudományok Doktori Iskola

A Klinikai Orvostudományi Doktori Iskola vezetője: Prof. Dr. Bogár Lajos

Kardiovaszkuláris és munkaegészségügyi - Műveleti medicina B-322/1996. program

Programvezető: Prof. Dr. Tóth Kálmán

Témavezetők: Dr. Kobolka István, Dr. Zádori Iván

Pécs 2026

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
Tudományos célok és a kutatási probléma meghatározása	4
Kutatási módszertan	5
Irodalmi áttekintés	6
Adatelemzés	7
Új tudományos eredmények	8
További kutatási irányok	9
Saját publikációk	10
Konferenciák, előadások	11

Bevezetés

A COVID–19 világjárvány olyan komplex és hosszan elhúzódó válsághelyzetet idézett elő, amely alapjaiban formálta át a szervezetek működését világszerte. A járvány nem csupán egészségügyi kihívást jelentett, hanem egyszerre érintette a munkaerő-szervezést, az erőforrás-elosztást, a technológiahasználatot, valamint a munkavállalók fizikai és pszichés jóllétét is. Különösen igaz ez a kritikus infrastruktúrához tartozó szervezetek esetében, ahol a működés folytonosságának biztosítása kiemelt stratégiai jelentőséggel bírt.

A védelmi profilú vállalatok sajátos szervezeti környezetben működnek: tevékenységüket szigorú biztonsági, hierarchikus és eljárásrendi keretek határozzák meg, miközben válsághelyzetben fokozott működési elvárásoknak kell megfelelniük. A COVID–19 járvány idején e szervezeteknek egyszerre kellett fenntartaniuk alapfeladataikat, megvédeniük munkavállalók egészségét, valamint gyorsan alkalmazkodniuk a folyamatosan változó külső feltételekhez.

A nemzetközi szakirodalom széles körben foglalkozott a pandémia munkahelyi hatásaival, azonban viszonylag kevés empirikus kutatás vizsgálta longitudinális vagy retrospektív megközelítésben, hogy egyazon szervezeten belül miként alakultak a munkahelyi alkalmazkodási folyamatok a járvány különböző szakaszaiban, illetve mely intézkedések bizonyultak átmenetinek és melyek maradtak tartósan fenn. Különösen hiányos a kritikus infrastruktúrához tartozó, védelmi ipari nagyvállalatokra vonatkozó, elméletvezérelt empirikus bizonyíték.

Jelen doktori értekezés e hiány pótlására vállalkozik. A kutatás célja annak feltárása, hogy egy magyar védelmi vállalat miként reagált a COVID–19 világjárvány által előidézett rendkívüli működési kihívásokra, hogyan alakult a szervezet rezilienciája és munkahelyi alkalmazkodása a pandémia előtti, alatti és azt követő időszakokban, valamint milyen tanulságok vonhatók le a jövőbeli válságkezelés számára.

Tudományos célok és a kutatási probléma meghatározása

A COVID–19 járvány rámutatott arra, hogy a szervezeti reziliencia nem statikus tulajdonság, hanem időben változó, többdimenziós jelenség, amelyet egyszerre befolyásolnak a szervezeti struktúrák, a munkahelyi erőforrások, a vezetési gyakorlatok, valamint az alkalmazott technológiai megoldások. A kutatási probléma abból a felismerésből indul ki, hogy a válság idején bevezetett szervezeti és munkahelyi intézkedések egy része a krízis elmúltával visszaszorul, míg más elemek tartósan beépülnek a szervezeti működésbe, ám ezen folyamatok empirikus feltárása korlátozott.

A disszertáció tudományos célja annak vizsgálata, hogy a COVID–19 világjárvány milyen hatást gyakorolt egy magyar védelmi vállalat szervezeti egészségügyi gyakorlataira,

felkészültségi és válaszadási stratégiáira, munkahelyi alkalmazkodási folyamataira, a munkavállalók jóllétére, valamint a digitális technológiák elfogadására. A kutatás célja továbbá annak értelmezése, hogy e változások miként járultak hozzá – vagy miként korlátozták – a szervezeti reziliencia fenntarthatóságát a járvány különböző szakaszaiban.

A vizsgálat elméleti keretét a Munkakövetelmények–Munkahelyi Erőforrások modell (JD–R), az Önmeghatározás-elmélet (SDT), valamint a Technológiaelfogadási Modell (TAM) integrált alkalmazása adja. E keretek lehetővé teszik a munkahelyi terhelések és erőforrások, a pszichológiai szükségletek, valamint a technológiai alkalmazkodás együttes értelmezését.

A kutatás nem előzetesen megfogalmazott hipotézisek tesztelésére, hanem feltáró és értelmező jellegű empirikus elemzésre épül. Ennek megfelelően a disszertáció az alábbi kutatási kérdések mentén strukturálódik:

1. Milyen szervezeti és munkahelyi kihívásokat idézett elő a COVID–19 járvány a vizsgált védelmi vállalat működésében, és ezek hogyan jelentek meg a munkavállalói és vezetői észlelésekben?
2. Hogyan változtak a szervezeti egészségügyi gyakorlatok, a felkészültségi intézkedések és a válaszadási stratégiák a pandémia előtti, alatti és azt követő időszakban?
3. Milyen mintázatok figyelhetők meg a munkahelyi alkalmazkodás alakulásában, és mely változások bizonyultak átmenetinek, illetve tartósnak?
4. Hogyan alakult a munkavállalók jólléte és a munka–magánélet viszonya a járvány különböző szakaszaiban?
5. Milyen szerepet töltöttek be a digitális technológiák és informatikai eszközök a munkavégzés átalakulásában, és hogyan változott ezek elfogadottsága?
6. Milyen tanulságok vonhatók le a vizsgált szervezeti gyakorlatokból a jövőbeni válsághelyzetekre való felkészülés szempontjából?

Kutatási módszertan

A disszertáció empirikus vizsgálata vegyes módszertani megközelítésre épül, amely kvantitatív és kvalitatív elemeket egyaránt alkalmaz a kutatási kérdések átfogó megválaszolása érdekében. A módszertani keret kialakítását az indokolta, hogy a szervezeti reziliencia és a munkahelyi alkalmazkodás összetett jelenségek, amelyek egyaránt igénylik a számszerűsíthető mintázatok feltárását és a kontextuális értelmezést.

A kutatás központi empirikus elemét egy retrospektív, keresztmetszeti kérdőíves felmérés képezte, amely a COVID–19 járvány előtti, alatti és azt követő időszakokra vonatkozóan vizsgálta a munkavállalói észleléseket. A felmérésben összesen 564 fő vett részt, akik a vizsgált védelmi vállalat különböző szervezeti egységeit és munkaköreit képviselték. A kérdőív több tematikus blokkot tartalmazott, amelyek lefedték a szervezeti egészségügyi gyakorlatokat, a felkészültségi és válaszadási intézkedéseket, a munkahelyi alkalmazkodás formáit, a munkavállalói jóllét dimenzióit, valamint a digitális technológiák elfogadását.

A kvantitatív adatgyűjtést kvalitatív adatfelvétel egészítette ki. Félig strukturált interjúk készültek kormányzati, állami és egészségügyi szereplőkkel annak érdekében, hogy a vállalati szintű eredmények szélesebb válságkezelési és intézményi kontextusba helyezhetők legyenek. Az interjúk nem szolgáltak összehasonlítható kvantitatív adatként, hanem kizárólag a kontextuális értelmezést támogatták.

Az adatfeldolgozás és az elemzés során leíró statisztikai módszerek, varianciaanalízisek (ANOVA) és korrelációs vizsgálatok kerültek alkalmazásra. Az elemzés célja nem oksági kapcsolatok bizonyítása, hanem a pandémiás időszakok közötti irányjellegű változások és mintázatok feltárása volt. Az elemzések során a JD–R, az SDT és a TAM elméleti keretei értelmezési háttérként szolgáltak.

Irodalmi áttekintés

A disszertáció irodalmi áttekintése a szervezeti reziliencia, a munkahelyi alkalmazkodás és a technológiai elfogadás témaköreit dolgozza fel, különös tekintettel a COVID–19 világjárvány munkahelyi és szervezeti hatásaira. Az irodalom feldolgozásának célja a kutatás elméleti megalapozása, valamint a vizsgálati eredmények értelmezéséhez szükséges fogalmi és kontextuális keret biztosítása volt.

Az irodalomkutatás során nemzetközi és hazai, lektorált tudományos közlemények, szisztematikus áttekintések, empirikus tanulmányok, valamint releváns szakpolitikai és intézményi dokumentumok kerültek feldolgozásra. Az áttekintés kiterjedt a munkahelyi stressz, a jóllét, a munka–mágánélet viszonya, a szervezeti alkalmazkodás, valamint a digitális technológiák munkahelyi alkalmazásának pandémiás összefüggéseire.

A szisztematikus irodalomkutatás során az alábbi nemzetközi adatbázisok kerültek felhasználásra: PubMed, Scopus és Web of Science. A keresések több körben történtek, előre meghatározott kulcsszavak és kulcsszó-kombinációk alkalmazásával. A leggyakrabban használt keresőkifejezések közé tartoztak többek között a „organizational resilience”, „workplace adaptation”, „job demands–resources”, „self-determination theory”, „technology acceptance”, „COVID-19” és ezek magyar nyelvű megfelelői.

A beválogatási kritériumok közé tartoztak azok a tanulmányok, amelyek empirikus vagy elméleti módon vizsgálták a pandémiához kapcsolódó munkahelyi változásokat, a szervezeti erőforrások és munkakövetelmények alakulását, a munkavállalói jóllétet, valamint a digitális technológiák elfogadását. Kizárásra kerültek azok a publikációk, amelyek kizárólag klinikai, járványügyi vagy technikai szempontból közelítették meg a COVID–19 kérdését, munkahelyi és szervezeti vonatkozások nélkül.

Az irodalmi áttekintés során kiemelt szerepet kaptak a Munkakövetelmények–Munkahelyi Erőforrások modellre (JD–R), az Önmeghatározás-elméletre (SDT) és a Technológiaelfogadási

Modellre (TAM) épülő kutatások. E tanulmányok szolgáltatották azt az elméleti háttérrel, amely lehetővé tette a munkahelyi terhelések, erőforrások, pszichológiai szükségletek és technológiai alkalmazkodás együttes értelmezését a pandémiás környezetben.

A nemzetközi szakirodalom mellett feldolgozásra kerültek olyan hazai és nemzetközi jelentések is, amelyek a COVID–19 válság egészségügyi, védelmi és kritikus infrastruktúrákat érintő hatásait mutatták be. Ezek az anyagok hozzájárultak a vizsgált védelmi vállalat működési környezetének és intézményi sajátosságainak megértéséhez.

Az irodalmi áttekintés eredményeként kirajzolódott, hogy a pandémiához kapcsolódó szervezeti alkalmazkodási folyamatok időbeli alakulását, különösen egyazon szervezeten belül, viszonylag kevés empirikus kutatás vizsgálta. Ez a felismerés megerősítette a disszertáció kutatási relevanciáját, és indokolta a retrospektív, több időszakot összehasonlító empirikus megközelítés alkalmazását.

Adatelemzés

A disszertáció empirikus elemzése elsődlegesen primer adatforrásokra támaszkodik, amelyeket egy szervezeten belül végzett, retrospektív kérdőíves felmérés keretében gyűjtöttem. A vizsgálat egy magyar, országos lefedettséggel rendelkező védelmi profilú vállalat munkavállalóit érintette, és célja a COVID–19 világjárványhoz kapcsolódó szervezeti és munkahelyi változások feltárása volt a pandémia előtti, alatti és azt követő időszakokra vonatkozóan.

A kvantitatív adatgyűjtés során összesen 564 fő bevonására került sor. A minta a vállalat különböző szervezeti egységeit, munkaköreit és hierarchiaszintjeit reprezentálta. A kérdőív strukturált formában tartalmazott kérdéseket a szervezeti egészségügyi gyakorlatokra, a felkészültségi és válaszadási intézkedésekre, a munkahelyi alkalmazkodás formáira, a munkavállalói jóllét fizikai és mentális dimenzióira, valamint a digitális technológiák és informatikai eszközök elfogadására vonatkozóan. A kérdések retrospektív jelleggel kerültek megfogalmazásra annak érdekében, hogy a pandémiás időszakok közötti változások összehasonlíthatóvá váljanak.

Az adatelemzés során alkalmazott mutatók és konstrukciók értelmezését a Munkakövetelmények–Munkahelyi Erőforrások modell (JD–R), az Önmeghatározás-elmélet (SDT), valamint a Technológiaelfogadási Modell (TAM) elméleti keretei irányították. Ezek az elméleti megközelítések nem önálló oksági modellekként, hanem értelmezési keretként szolgáltak az empirikus adatok strukturálásához és elemzéséhez.

A kvantitatív adatokat kiegészítő jelleggel kvalitatív adatforrások egészítették ki. Félig strukturált interjúk készültek kormányzati, állami és egészségügyi szereplőkkel annak érdekében, hogy a vállalati szinten azonosított alkalmazkodási és rezilienciafolyamatok szélesebb intézményi és válságkezelési kontextusban értelmezhetőek legyenek. Az interjúk nem szolgáltattak kvantitatív összehasonlítás alapjául, kizárólag a kutatási eredmények értelmezését és

kontextualizálását támogatták.

Az adatok statisztikai feldolgozása során leíró statisztikák, varianciaanalízisek (ANOVA) és korrelációs vizsgálatok kerültek alkalmazásra. Az elemzések célja a pandémiás időszakok közötti irányjellegű elmozdulások és mintázatok feltárása volt. Az adatelemzés nem oksági bizonyításra, hanem a szervezeti alkalmazkodás és reziliencia alakulásának empirikus leírására és értelmezésére irányult.

Új tudományos eredmények

1. A COVID–19 világjárvány a vizsgált védelmi vállalat működésében egyidejűleg idézett elő szervezeti, munkahelyi és egyéni szintű kihívásokat, amelyek a munkavállalói és vezetői észlelésekben eltérő módon jelentek meg. A kutatás eredményei szerint a járvány kezdeti szakaszában a működésfolytonosság biztosítása, a munkaerő védelme és a gyors döntéshozatal jelentették a legfőbb kihívásokat. Ezek a kihívások a munkavállalók oldaláról fokozott mentális terhelésként és bizonytalanságként, míg vezetői szinten elsősorban szervezési és erőforrás-elosztási problémaként jelentek meg.
2. A szervezeti egészségügyi gyakorlatok, valamint a felkészültségi és válaszadási intézkedések a pandémia idején felerősödtek, azonban a járvány lezárultát követően részben visszaestek. Az empirikus adatok alapján megállapítható, hogy a COVID–19 alatt bevezetett egészségvédelmi és válságkezelési intézkedések intenzitása időszakosan magasabb volt, mint a pandémia előtt és után. Ez arra utal, hogy a szervezeti reziliencia egyes elemei krízishelyzetben aktiválódnak, de hosszú távú fenntartásuk nem automatikus.
3. A munkahelyi alkalmazkodás nem egységes módon alakult, egyes elemei átmenetinek, míg mások tartósan bizonyultak. A kutatás kimutatta, hogy a digitális munkavégzéshez és eljárásrendekhez kapcsolódó alkalmazkodások nagyobb arányban maradtak fenn a pandémiát követően is, míg egyes, elsősorban rendkívüli intézkedésekhez kötődő megoldások fokozatosan megszűntek. Ez a különbségtétel lehetővé teszi az átmeneti és a tartós szervezeti változások elkülönítését.
4. A munkavállalói jóllét és a munka–magánélet viszonya érzékenyen reagált a pandémiás időszakok változásaira. Az eredmények szerint a pandémia idején romlottak a mentális jólléthez és a munka–magánélet egyensúlyához kapcsolódó mutatók, míg a járványt követően ezek részleges javulása volt megfigyelhető. A jóllét helyreállása azonban lassabb ütemben zajlott, mint a szervezeti működés stabilizálódása.
5. A digitális technológiák és informatikai eszközök központi szerepet játszottak a munkavégzés átalakulásában, elfogadottságuk pedig időben differenciáltan alakult. A Technológiaelfogadási Modell alapján végzett elemzések azt mutatták, hogy azok az eszközök váltak a mindennapi munkavégzés tartós elemeivé, amelyek esetében magas volt az észlelt hasznosság és a használati

könnyedség. A technológiai alkalmazkodás így a munkahelyi alkalmazkodás egyik meghatározó tényezőjévé vált.

6. A pandémia során kialakult szervezeti gyakorlatok olyan tapasztalatokat eredményeztek, amelyek a jövőbeni válsághelyzetekre való felkészülést is támogathatják. Az eredmények arra utalnak, hogy a vizsgált védelmi vállalat esetében a COVID–19 idején szerzett tapasztalatok szervezeti tanulási folyamatként értelmezhetők. Ezek akkor járulhatnak hozzá a jövőbeni válságkezeléshez, ha intézményesített formában fennmaradnak és beépülnek a szervezeti működésbe.

További kutatási irányok

A disszertáció empirikus eredményei számos olyan kérdést és összefüggést tártak fel, amelyek további vizsgálata hozzájárulhat a szervezeti reziliencia és a munkahelyi alkalmazkodás mélyebb megértéséhez, különösen válsághelyzetekben működő, kritikus infrastruktúrához tartozó szervezetek esetében.

Elsőként indokolt lenne a jelen kutatás kiterjesztése longitudinális megközelítésben. Több időpontban végzett adatfelvételek lehetővé tennék annak pontosabb vizsgálatát, hogy a pandémia során kialakult szervezeti és munkahelyi gyakorlatok közül melyek maradnak fenn tartósan, és melyek szorulnak vissza a válsághelyzet megszűnését követően. Ez különösen a munkavállalói jóllét és a szervezeti reziliencia hosszú távú alakulásának feltárása szempontjából lenne releváns.

További kutatási irányt jelenthet több, eltérő profilú védelmi és kritikus infrastruktúrához tartozó szervezet bevonása. A szervezetek közötti összehasonlító elemzések lehetőséget adnának annak vizsgálatára, hogy a szervezeti struktúra, a vezetési gyakorlatok és az intézményi környezet miként befolyásolják a válsághelyzetekhez való alkalmazkodást és a reziliencia alakulását.

A jövőbeni kutatások során érdemes lenne részletesebben vizsgálni a vezetői döntéshozatal szerepét a pandémiás időszakokban. Különösen releváns lehet annak feltárása, hogy a különböző vezetési stílusok és kommunikációs stratégiák miként hatnak a munkavállalói észlelésekre, a jóllétre és az alkalmazkodási folyamatokra válsághelyzetben.

A technológiai alkalmazkodás további elemzése szintén indokolt. Jövőbeli kutatások fókuszálhatnának arra, hogy a digitális eszközök és informatikai megoldások elfogadottsága miként alakul a válsághelyzetet követő stabil időszakokban, valamint arra, hogy ezek az eszközök milyen feltételek mellett járulnak hozzá tartósan a hatékonyabb munkavégzéshez és a szervezeti reziliencia erősítéséhez.

További vizsgálatok irányulhatnának a munkavállalói jóllét pszichológiai dimenzióinak mélyebb feltárására is. A mentális egészség, a motiváció és a munka–magánélet egyensúlyának alakulása különösen érzékeny terület válsághelyzetekben, ezért ezek hosszabb távú nyomon követése

fontos tudományos és gyakorlati tanulságokkal szolgálhat.

Végül indokolt lehet a jelen kutatás során alkalmazott elméleti keretek – a Munkakövetelmények–Munkahelyi Erőforrások modell, az Önmeghatározás-elmélet és a Technológiaelfogadási Modell – integrált alkalmazásának továbbfejlesztése. A modellek közötti kapcsolatok empirikus tesztelése hozzájárulhat egy átfogóbb, válsághelyzetekre érzékeny szervezeti reziliencia-modell kialakításához.

Saját publikációk

Trembeczki, László ; Kobolka, István

Globális együttműködés a pandémiás válaszlépésekben: Tanulságok és lehetőségek

EINNOVÁCIÓ 3 : 1 pp. 115-130. , 16 p. (2025)

Sokszerzős vagy csoportos szerzőségű szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36165248]
[Nyilvános]

Trembeczki, László ; Besenyő, János ; Kobolka, István

Navigating Pandemics in Defense Environments: A Comparative Analysis of Pre-, During and Post-COVID-19 Health Practices and Workplace Adaptations Among Employees of a Hungarian Defence Company

JOURNAL OF OCCUPATIONAL AND ENVIRONMENTAL MEDICINE (2025)

DOI PubMed Q2, Impact Factor: 1,4

Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36355279] [Nyilvános]

Trembeczki, László ; Kobolka, István

AI-Driven Pandemic Preparedness and Organizational Resilience: Lessons from Healthcare and Defense Systems in Post-COVID Europe

EINNOVÁCIÓ EINNOVÁCIÓ, III. évfolyam : 3-4. szám pp. 94-116. , 23 p. (2025)

Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36458400] [Nyilvános]

Trembeczki, László ; Kobolka, István

Telehealth Implementation for Remote Patient Monitoring: Facilitators and Barriers influencing the Effectiveness

EINNOVÁCIÓ 2 : 2 pp. 90-118. , 29 p. (2024)

Sokszerzős vagy csoportos szerzőségű szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36165170]
[Nyilvános]

Trembeczki, László

AI in Health Tourism: A Catalyst for Growth or a Barrier to Accessibility

In: Nemeskéri, Zsolt (szerk.) Technology and Human Dignity in the Workplace :

Philosophical and Occupational Health Perspectives on Artificial Intelligence

Budapest, Magyarország : University of Pécs (2024) p. 51 Paper: ISBN: 978-963-626-354-6

Szaktanulmány (Könyvrészlet) | Oktatási[36165279] [Nyilvános]

Trembeczki, László ; Kobolka, István

Public acceptance of protective face masks during the COVID-19 pandemic: a literature review

EINNOVÁCIÓ 2 : 3-4 pp. 152-169. , 18 p. (2024)
Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36188391] [Nyilvános]

Trembeczki, László

Az ukrán menekültek egészségügyi és szociális ellátórendszerekhez való hozzáféréseinek nehézségei az Európai Unió célországokban

EINNOVÁCIÓ 1 : 1 pp. 70-75. , 6 p. (2023)

Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36164923] [Nyilvános]

Trembeczki, László

A summary of research on language barriers to integration of Ukrainian refugees in the European Union.

EINNOVÁCIÓ 1 : 3-4 pp. 102-118. , 17 p. (2023)

Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos[36165113] [Nyilvános]

Vámosi, Tamás ; Szellő, János ; Trembeczki, László

Tudásgazdaság és munkaerőpiac

In: Dévényiné, Rózsa Erika; Tibold, Antal (szerk.) ErgoScope: a munkaképesség objektív vizsgálatának elméleti kérdései és jó gyakorlatai

Pécs, Magyarország : Pécsi Tudományegyetem (2023) 269 p. pp. 47-65. Paper: ISBN 978-963-626-081-1 , 19 p.

Konferenciák, előadások

- Amman, Jordánia. 2021. október 20. – Egészségügy és migráció
- IDEB 2022, Pozsony. 2022. május 9. – Az egészségügyi rendszerek elemzése Európában
- PTE ÁOK Közegészségügyi Intézet, 2024. október 15-től – Kutatási asszisztens
- Baranya Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és PTE ÁOK 2025. november 20. – Fokozott kockázattal járó munkakörök egészségfejlesztési terve